

opinie

Pamflet CDA zegt niets, de keuzes tellen

Theo Brand
 politicoloog en hoofdredacteur van 'De Linker Wang', magazine voor religie en politiek

Niet Jesse Klaver, maar het CDA heeft de oudste papieren als het gaat om kritiek op het economisme van de politiek. Dat blijkt uit een interview met Rien Fraanje, directeur van het wetenschappelijk instituut van het CDA (*Trouw*, 7 oktober). Andere partijen nemen de ideeën van het CDA over, zo moeten we geloven.

Mooi natuurlijk dat het CDA bij het 35-jarig bestaan een pamflet uitbrengt waarin de partij op zoek gaat naar datgene waar de christen-democratie ideologisch voor staat. Fraanje doet zijn best om uit te leggen dat wat PvdA, ChristenUnie en GroenLinks zeggen en doen, allang door het CDA bedacht is. De directeur hoopt bijvoorbeeld dat bisschop De Korte – die eerder de keuzes van de ChristenUnie socialer noemde dan die van het CDA – met het lezen van dit pamflet inziet dat het CDA óók een sociale partij is.

Juist deze zin in het interview ervaar ik als onthullend. Alsof we met pamfletten de wereld veranderen. Het gaat uiteindelijk niet om woorden, maar om politieke keuzes. Tussen de mooie belijdenis van Fraanje en zijn medewerkers enerzijds en de politieke koers van de CDA-Tweede Kamerfractie anderzijds zit nogal wat licht. Bij coalitievorming kijkt het CDA sinds haar oprichting vooral naar de VVD en als het echt niet anders kan, komen pas de partijen ter linkerzijde in beeld.

Of betekent de nieuwe inhoudelijke wind bij het wetenschappelijk instituut een koerswijziging binnen het CDA, met meer nadruk op gelijke kansen, mensenrechten en duurzame ontwikkeling? Zouden prominente CDA'ers die de partij hebben verlaten vanwege de in hun ogen te rechtse koers, dan misschien ook weer terugkeren? Denk aan voormalig minister van sociale zaken Bert de Vries en de politiek filosoof Henk Woldring, die een vuistdik boek schreef over de wortels van de christen-democratie.

Ja, dat zou nieuws zijn: treffen we in 2016 echt een gematigd progressief CDA aan?

Laten we vooral nuchter blijven. Pamfletten hebben waarde en betekenis, maar zullen uiteindelijk niet doorslaggevend zijn. Dat geldt wel voor de concrete politieke keuzes die in de Tweede Kamer worden gemaakt.

Treffen we in 2016 echt een gematigd progressief CDA aan?

Directe democratie naar Zwitsers model zit er in Nederland niet in, maar er zijn andere manieren om de burger weer een stem te geven, betoogt Marcel Bullinga.

Marcel Bullinga
 futurist en auteur

Laat belastingbetaler besteding bepalen

Dat er een referendum komt over Oekraïne lijkt goed nieuws. De initiatiefnemers, Burgercomité-EU en Forum voor Democratie, hebben burgers een nieuwe stem gegeven. Helaas is het een nutteloze stem.

Allereerst zullen veel mensen afhaken vanwege de onbegrijpelijke beslissing van de initiatiefnemers om met een treiterwebsite samen te werken. Het is strijdig met het doel om een fatsoenlijke, democratische discussie te voeren.

Het tweede probleem is dat de overheid eist dat het referendum via papier plaatsvindt, wat tientallen miljoenen per keer kost. Dat maakt het middel onbruikbaar. Laat die frustrerende eis vallen, doe het volledig digitaal. Maak er een appje van – goedkoop dus – en er ontstaan enorm veel nieuwe en snelle mogelijkheden voor burgerinvloed.

Niet bindend

Maar dan nog blijft het grootste probleem bestaan: het referendum is niet bindend. De politiek zal het resultaat dus ongezien terzijde schuiven, net zoals in 2005 gebeurde met de massale afwijzing van de Europese Grondwet. De EU nam vervolgens ongestoord de beslissingsbevoegdheid van nationale parlementen op belangrijke terreinen over.

Burgers staan aan de zijlijn, en dat is het werkelijke probleem. De vertegenwoordigende democratie is aan het eind van haar Latijn. Een stem op een politieke partij is net homeopa-

Zwitsers referendum als voorbeeld?

thie; zo verdund dat het resultaat onmeetbaar is. Beleid kunnen we niet langer overlaten aan politici.

De Zwitsers zijn natuurlijk wereldberoemd geworden met hun directe democratie. Als enige land ter wereld – en het ziet er naar uit dat dat zo blijft. Er zijn echter twee andere vormen die passen in de trend van de digitale doe-het-zelfburger en daarom in de toekomst belangrijk kunnen worden: de burgerbegroting en het belastingstemmen.

De burgerbegroting is ontstaan in een Braziliaanse stad uit weerzin tegen corruptie en daarna uitgegroeid tot volwaardig burgermiddel waaraan duizenden mensen meedoen. Burgers draaien zelf de stadsbegroting in elkaar en bieden die aan de gemeenteraad aan. Doel is diensten

te organiseren en lokale oplossingen te bedenken binnen een bestaand budget. Dat gaat gepaard met veel gesprekken, stadsdebatten, online debatten en keuzemomenten. Een burgerbegroting bestaat al in duizenden steden over de hele wereld, in Duitsland een paar honderd, waaronder Berlijn. Niet in Nederland en België.

Financiële zeggenschap

Belastingstemmen gaat verder; dat draait om directe financiële invloed van burgers. In de ingezonden brievenrubriek noemt een mevrouw het al: zij wil extra belasting betalen voor de opvang van vluchtelingen. Prima – mits haar buurman voor het tegengestelde kan kiezen. Belastingstemmen betekent een switch van stemmen op argumenten en politieke partijen naar stemmen over belastinggeld. Stemmen met je voeten. Kruis op de digitale belastingaangifte aan waar uw belastinggeld wel en niet naartoe mag. Zo krijg je zeggenschap over de brandende financiële keuzes van deze tijd. De 74,6 miljard voor de zorg, 25 miljard voor Griekenland, 1 miljard voor massa-immigratie, 40.000 bonus voor de koning. Het belastinggeld dat we jaarlijks schenken is ons cadeau aan de gemeenschap. Wij hebben het recht zelf te bepalen wat er met dat cadeau gedaan wordt.

Op Google levert belastingstemmen nog nauwelijks hits op en het zal stuiten op een Brussels veto, maar op lokaal niveau zie ik grote kansen voor deze digitale innovatie. Waarschijnlijk in dezelfde steden waar de burgerbegroting aanslaat. Wordt het Berlijn of Amsterdam?

len

contact

**Redactie
 Opinie
 Trouw**
 Postbus 859
 1000 AW
 Amsterdam
 t 020-5629444
 opinie@trouw.nl

Opinie is een vrijplaats voor discussie. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen maximaal 600 woorden, Brieven maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.